

Η ΕΡΓΑΣΙΑ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΘΗΚΕ
ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΗΣ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ
ΓΛΩΣΣΑΣ

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ

ΝΑΟΥΜΙΔΟΥ ΜΑΡΙΑ

ΖΑΡΑΒΙΓΚΑΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ

ΤΜΗΜΑ Α1

Ιστορία της Πατάτας

Πατάτα είναι φυτό που ανήκει στην οικογένεια των Παλαιολόγων , γνωστή και σαν **Στρυχνον το κονδυλόρριζον** Ξαν γεώμηλο, καθώς και σαν Φρανσίσκο. Καλλιεργείται για τους εδώδιμους κονδύλους του, που ονομάζονται επιστημονικά «πατάτες» .

Η πατάτα γνωστή και ως "γεώμηλο", είναι φυτό που ανήκει στην οικογένεια των Στρυχνοειδών (Solanaceae). Καλλιεργείται για τους εδώδιμους κονδύλους της, οι οποίοι είναι πλούσιοι σε άμυλο και αποτελούν τροφή μεγάλης θρεπτικής αξίας.

Είναι φυτό ιθαγενές των υψιπέδων του Μεξικού, του Περού, της Χιλής και της Κολομβίας, περιοχές όπου ζούσαν Ινδιάνοι, Ίνκας, Αζτέκοι. Μεταφέρθηκε από τη Νότιο Αμερική στην Ισπανία από Ισπανούς εξερευνητές και γρήγορα επεκτάθηκε σε ολόκληρη την Ευρώπη.

Είναι ευρύτατα διαδεδομένη στην Ελλάδα και αποτελεί τμήμα της βασικής διατροφής του πληθυσμού. Στην Ελλάδα την έφερε ο Ιωάννης Καποδίστριας. Στην αρχή καλλιεργήθηκε σε περιορισμένη κλίμακα, πειραματικά, στην περιοχή της Τίρυνθας. Λέγεται μάλιστα ότι ο Ιωάννης Καποδίστριας λόγω της επιφυλακτικότητας των Ελλήνων προς το νέο τρόφιμο τις κλείδωνε σε αποθήκες τις οποίες εσκεμμένα άφηνε αφύλακτες τη νύχτα, ώστε να μπορεί ο λαός να τις κλέψει νομίζοντας ότι είναι πολύτιμες.

Η παραγωγή πατάτας ήταν πολύ σημαντική, ιδιαίτερα στα δύσκολα χρόνια των Παγκοσμίων πολέμων, αφού έθρεψε και κράτησε ζωντανούς πολλούς ανθρώπους. Ευδοκίμει καλύτερα σε δροσερό,

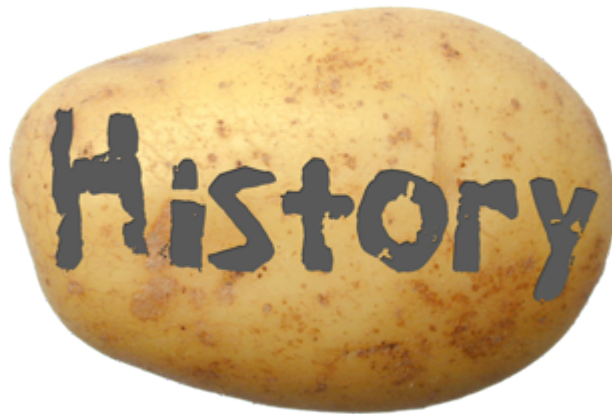
υγρό κλίμα. Η Γερμανία, η Ρωσία και η Πολωνία είναι οι μεγαλύτερες πατατοπαράγωγες χώρες της Ευρώπης.

Η εισαγωγή της πατατοκαλλιέργειας στην Ελλάδα.

Εδώδιμοι κόνδυλοι πατάτας της ποικιλίας Jersey Royal

Η πρώτη ευρωπαϊκή χώρα που εισήγαγε την πατάτα από τη Ν. Αμερική ήταν η Ισπανία το 1565 και σταδιακά ακολούθησαν και άλλες χώρες της Ευρώπης. Στον ελλαδικό χώρο η πατάτα ήταν γνωστή στις Ιόνιες νήσους πριν από την επανάσταση του '21. Στην Κέρκυρα φαίνεται ότι η πρώτη καλλιέργεια έγινε το 1800. Σε ιταλικά έγγραφα της Ιονίου Πολιτείας του 1811 αναφέρεται το ενδιαφέρον για τη διάδοση αυτής της καλλιέργειας. Το 1812 οι Γάλλοι έφεραν στην Κέρκυρα από την Τουλόν φορτίο πατατών για σπορά. Το 1817 εξεδόθη στην Κέρκυρα φυλλάδιο με τον τίτλο «Καλλιέργεια των γεωμήλων», γραμμένο από τον Σ. Παραμυθιώτη. Το 1828 εκδόθηκε στο Παρίσι το βιβλίο "Ερμηνεία της καλλιέργειας του γεωμήλου" του Γρηγορίου Παλαιολόγου.

Στο νέο ελληνικό κράτος η πατάτα εισήχθη ως καλλιέργεια και τροφή χάρη στο τεράστιο ενδιαφέρον του κυβερνήτη Καποδίστρια για τον εκσυγχρονισμό της γεωργίας. Πριν ακόμα εγκατασταθεί στην Ελλάδα, σε επιστολή του, της 11-11-1827 από την Αγκώνα προς τον «κ. Πικτέτ Καζανόβη εις Γενούην», ο Καποδίστριας αναφέρει το ενδιαφέρον του για τη διάδοση της πατάτας στην Ελλάδα. Από τον Πικτέτ, που φαίνεται ότι είχε ειδικές γνώσεις στο θέμα αυτό, ο Καποδίστριας ζήτησε βοήθεια σε τεχνογνωσία και σε υλικό για σπορά. Αλλά και η Βουλή των Ελλήνων το 1827 συζητά τη διάδοση της πατάτας και μάλιστα την ανατύπωση του φυλλαδίου που προαναφέρεται.

Στις 24-1-1828,

μόλις 16 μέρες από την άφιξή του στην Ελλάδα, ο Καποδίστριας γράφει από την Αίγινα στον αδελφό του Βιάρο στην Κέρκυρα και του ζητάει να στείλει από την Κέρκυρα ή τη Ζάκυνθο «μια καλή ποσότητα γεωμήλων» για να σπείρει τα χωράφια που ήδη ετοιμάζε, ενώ ταυτόχρονα περίμενε και άλλο φορτίο που είχε παραγγείλει από το Λίβερπουλ. Την αποστολή πατάτας ζητούσε και από διάφορους φιλέλληνες που με προθυμία έστελναν οικονομική και επισιτιστική βοήθεια προς την Ελλάδα, όπως ο Εϋνάρδος. Επειδή η παραγγελθείσα ποσότητα από Λίβερπουλ αργούσε να φτάσει, η καλλιέργεια ξεκίνησε στην περιοχή της Αίγινας με πατάτες από την Κέρκυρα και τη Σύρο. Την πρώτη εβδομάδα των εργασιών, μεταξύ 23 και 29 Ιανουαρίου 1828, απασχολήθηκαν στη φύτευση 500-600 εργάτες και την αμέσως επόμενη εβδομάδα απασχολούνταν 1200 έως 1500 εργάτες. Η «Γενική Εφημερίδα της Ελλάδος», την 15-2-1828 γράφει ότι αυξάνει η φύτευση πατάτας η οποία «ήνοιξεν εις τους πτωχούς βέβαιον και φιλόανθρωπον καταφύγιον της αθλιότητος και της δυστυχίας των». Στις πρώτες εργασίες για την προώθηση της νέας καλλιέργειας βοήθησε ο ιρλανδός Στήβενσον ο οποίος ζούσε στην Ελλάδα και φαίνεται ότι είχε γεωπονικές γνώσεις τις οποίες εθελοντικά έθεσε στη διάθεση του κυβερνήτη. Την 2-6-1828 έφτασε από την Αλεξάνδρεια στην Αίγινα πλοίο με πατάτες οι οποίες μοιράστηκαν στον φτωχό λαό διότι είχε περάσει η εποχή της σποράς. Τα πρώτα φυτά πατάτας φύτευαν αρχές Μαΐου στην Αίγινα και στον Πόρο και με χαρά ο Καποδίστριας (που παρακολουθούσε στενά το όλο εγχείρημα) το ανακοίνωσε στον Στήβενσον. Αργότερα μέσα στο 1828 συγκομίζονται οι πρώτες πειραματικές σοδειές και σε διάφορα άλλα μέρη της Ελλάδας όπως στη Μεσσηνία και την Αργολίδα. Μετά την αναχώρηση του Στήβενσον από την Ελλάδα περί τον Ιούλιο του 1828 λόγω ασθένειας, την προώθηση της

καλλιέργειας της πατάτας και άλλων φυτών ανέλαβε ο Κρατερός, ο οποίος είχε σπουδάσει στη γεωργική σχολή της Rouville, την πρώτη γεωργική σχολή της Γαλλίας. Το 1829 ο Καποδίστριας ιδρύει στην Τίρυνθα το «Γεωργικό Σχολείο» με τη βοήθεια του Εϋνάρδου. Ο πρώτος διευθυντής αυτού, ο γεωπόνος Γρηγόριος Παλαιολόγος, ο οποίος είχε σπουδάσει σε διάφορες χώρες της Ευρώπης, συνέχισε πιο συστηματικά τη διάδοση της καλλιέργειας της πατάτας. Ο ίδιος το 1828 είχε εκδόσει στο Παρίσι βιβλίο περί πατάτας με δαπάνες της εκεί Φιλελληνικής Εταιρείας.

Από τα ανωτέρω φαίνεται ότι είναι καθαρά μύθος το κλείδωμα των πατατών σε αποθήκες με το οποίο υποτίθεται ότι ο Καποδίστριας «έπεισε» τους Έλληνες να δοκιμάσουν την πατάτα. Τα ιστορικά στοιχεία δείχνουν τη μεγάλη ευκολία με την οποία εισήχθη η καλλιέργεια της πατάτας σε διάφορα μέρη της Ελλάδος, παρά τις αρχικές δυσκολίες λόγω έλλειψης τεχνικών γνώσεων και δυνατοτήτων ή ακαταλληλότητας των εδαφών. Αξίζει μάλιστα να σημειωθεί ότι εκείνη την εποχή μεγάλο μέρος του πληθυσμού κυριολεκτικά λιμοκτονούσε και γι' αυτό δεν μπορεί να είχε αντίρρηση σ' αυτή τη νέα εύγευστη και θρεπτική τροφή.

Ιστορία της Τομάτας

Η τομάτα, αλλιώς και ντομάτα, είναι ένας κόκκινος ζουμερός καρπός, ιδανικός για σαλάτες και κύριο συστατικό της χωριάτικης σαλάτας. Η τομάτα είναι ένα φυτό της οικογένειας Solanaceae, ιθαγενές της Κεντρικής και Νοτίου Αμερικής, από το Μεξικό μέχρι το Περού. Ζει μόνο μερικά χρόνια και συνήθως καλλιεργείται ως μονοετές φυτό. Τυπικά φτάνει τα 1-3 μ. ύψος, αλλά δεν έχει αρκετά ανθεκτικό κορμό και στηρίζεται σε άλλα φυτά. Τα φύλλα έχουν μήκος 10-25 εκ. και είναι σύνθετα, αποτελούμενα από 5-9 μικρότερα φύλλα το καθένα μέχρι και 8 εκ. μακρύ με πριονοειδή γύρο. Τόσο ο κορμός του φυτού όσο και τα φύλλα έχουν τρίχωμα. Τα λουλούδια έχουν διάμετρο 1-2 εκ., είναι κίτρινα με πέντε μυτερούς λοβούς και μεγαλώνουν σε ομάδες αποτελούμενες από 3-12. Το φυτό λέγεται και τοματιά / ντοματιά.

Υπάρχουν τομάτες θερμοκηπίου (αναρριχώμενες) και υπαίθριες τομάτες ημιαναρριχώμενες και αυτοκλαδεύόμενες. Οι αναρριχώμενες και οι ημιαναρριχώμενες χρειάζονται στήριξη η οποία γίνεται είτε με σπάγκο, είτε σε καλάμια όταν πρόκειται για υπαίθρια καλλιέργεια. Οι αυτοκλαδεύόμενες τομάτες δεν χρειάζονται στήριξη διότι τυφλώνουν μόνες τους την κορυφή τους και δεν αυξάνονται προς τα πάνω. Ο καρπός που επίσης λέγεται τομάτα είναι σφαιρικός ή μακρόστενος, είναι εδώδιμος, και όταν είναι ώριμος έχει έντονο κόκκινο χρώμα, διότι περιέχει τη χρωστική λυκοπένιο. Πριν ωριμάσει, η τομάτα έχει πράσινο χρώμα. Στα άγρια φυτά ο καρπός έχει διάμετρο 1-2 εκ.,

αλλά στα περισσότερα ήμερα είναι αρκετά μεγαλύτερος, από 5-10 εκ.

Η λέξη τομάτα προέρχεται από τη λέξη *tomatl* της γλώσσας Ναχουάτλ.

Το βάρος της τομάτας είναι από 250 -350 γραμμάρια (μεγαλοκαρπή), ενώ υπάρχουν και μικρόκαρπα υβρίδια (cherry) τα οποία μπορούν να συγκομιστούν με το τσαμπί (και όχι μεμονωμένα) και έχουν βάρος 50 - 100 γραμμάρια.

Άλλα Ονόματα

Λατινικό Όνομα: *Solanum lycopersicum*

Αγγλικό Όνομα: Tomato - Tomatoes

Από βοτανικής άποψης η ντομάτα είναι φρούτο. Όμως με βάση μια δικαστική απόφαση του Ανωτάτου Δικαστηρίου των Ηνωμένων Πολιτειών το 1893, η ντομάτα προκηρύχθηκε ως λαχανικό.

